

Domáci glasovi

Štev. 67.

Lienz, ponedeljek 8. aprila 1946.

Leto. 2.

Vatikanski radio o Slovencih

Vnaši zãdnji številki ŝmo poroãali o uspešnem pevskem nastopu slovenskega beunškega pevskega zbora iz Servoliana v Rimu.

Vatikanski radijo je v soboto 23. III. ob pol desetih zveãer oddajal slovensko petje tega zbora ter je hkrati tega dne podal tudi ãlanek o Slovencih. Tudi v ponedeljek je vatikanski radio oddajal slovenske pesmi v torek pa je ãlanek o Slovencih s slovenskim petjem oddajala poljska oddaja tega radija. Oddajali bodo ŝe v nekaterih drugih jezikih. - Omeniti moramo ŝe, da so v petek 22. 3. naŝi pevci peli tudi Poljakom, ki so jih bili za ta koncert posebej prosili in porabili.

ãlanek, ki ga je ob pevskih nastopih slovenskih pevcev v Rimu oddajal vatikanski radijo, se glasi:

"Na meji zahodnega evropskega sveta, na ozemlju, kjer se prelivajo zahodni in vzhodni kulturni vplivi in se stikajo tri glavne evropske narodnostne druŝine, kljub vsemu zunanjemu oãraŝanju in notranjim krizam ŝe tisoã dvesto let svojo neomajno zvestobo Petrovemu Sedezu izpriãuje mali slovenski narod.

Leta 745 po Kr. r. se je s krstom slovenskih kneŝeviãev Gorazda in Hotimirja uradno zaãelo pokristjanjevanje Slovencev, ki so prvi izmed Slovanov sprejeli luã Kristusovega evanĝelija. Kot skoraj vsem mladim srednjeveŝkim narodom, so tudi Slovencem irski potujoãi misijonarji (peregrinantes pro Domino) posredovali vrednote krŝãanske vere. Irec. sv. Modest je postal prvi ŝkof slovenskega ozemlja. Najlepŝi razcvet kulturnega in verskega ŝivljenja v stari slovenski zgodovini pomenijo tista leta, ko sta sv. Ciril in Metod naŝla najrodovitnejŝe polje svojemu apostolatu v Panonski Sloveniji kneŝa Kocelja, ki je izmed vseh vladarjev svõje dobe najbolj razumeval katoliŝki univerzalizem Ciril-Metodovega misijonskega delovanja.

V usodni povezanosti z evropsko zahodno druŝbo so si Slovenci kmalu osvojili vse vrednote srednjeveŝke krŝãanske kulture. Nemŝki kronist Helmond jim je ŝe v 11. stoletju moral dati tole sijajno spriãevalo: "Ni na svetu naroda, ki bi bil bolj vnet za boŝje ãaŝenje in ki bi bolj spoštoval duhovnike, kakor so Slovenci." V krŝãanski veri so srednjeveŝki Slovenci naŝli moã, da so vztrajali pred vsemi nevarnostmi, ki so jih njim in vsej evropski skupnosti prinaŝali Obri, Maŝari in Turki. V 300 letnih bojih s turŝko ekspanzivnostjo so Slovenci bili del predzidja krŝãanstva, za katerim so drugi evropski narodi neŝoteno mogli razvijati svoje kulturno ŝivljenje. V 16. stoletju se je oãraŝanju po islamu pridruŝila ŝe nevarnost protestantske verske revolucije, ki jo je slovenski narod, zlasti pod vodstvom ljubljanskega ŝkofa Hrena, zmahoslavno premaŝal. Tako je moral versko enoten y dobi baroka doseãi prvi viŝek svojega kulturnega dela, ki ga v vsem obsegu navdihuje duh tridentske verske obnove.

Kakor protestantiŝem tako pozneje tudi joŝefinizem ni moral uduŝiti pravega katoliŝkega duha in zvestobe slovenskega ljudstva. Sv. Sedezu. Ko se je koncem 18. stoletja slovenski narod zaãel zavedati svoje narodne individualnosti, so na ãelu tega prizadevanja stali ka-

toliški duhovniki. Temu dejstvu je treba pripisati, da se slovensko narodno prizadevanje nikdar ni izmaličilo v kak poranski ekstremni nacionalizem. To je predvsem zasluga božjega služabnika Antona Martina Slomataška, mariborskega škofa (1846 -1862), ki je na najbolj čudovit način znal združevati ljubezen do Boga, do Cerkev in do svojega milega naroda.

V 19.stoletju so katoliški Slovenci z vso vnemo in uspešno stjo. uresničevali navodila zadnjih velikih papežev. Katoliško gibanje je pod vodstvom škofov Mahničar, kardinala Missia, Jegličar, v popolnem zajelo ves slovenski narod s svojimi verskimi, kulturnimi in socialnimi organizacijami. Za versko in nraвно oblikovanje so zlasti skrbele Marijine družbe. Moderen socialni program je slovenskim katoličanom sportal pred vsem dr. Jan. Ev. Krek, čigar socialne ideje je med mladino najbolj uspešno zanašala Orlovska mladinska organizacija.

Kot zaveden katoliški narod so Slovenci l. 1918 stopili v svobodno narodno državo Jugoslavijo. Takoj so spoznali, da je njihova posebna naloga v organizmu katoliške Cerkev zblíževati vzhodne Slovence z Rimsko apostolsko Cerkvijo. Temu cilju so po navodilih Sv. Sedežar posvetili velik del svojih sil.

Vsa ta prizadevanja je kruto prekinila 2. svetovna vojna, ki je vprav katoliške Slovence zadela kakor malokateri evropski narod. Okupacija nacističnih fašističnih sil je v pretežnem slovenskem ozemlju zatrla ne le vsako sled narodnega, ampak tudi organiziranega verskega življenja. Trpljenju, ki ga je prinesla sovražna okupacija, so se pridružile še neštevilne žrtve komunistov.

Zato s toliko večjim prepričanjem vstraja v veri v duhovne vrednote, ki edino morejo sacetovati in zavarovati dostojanstvo posameznemu človeku in narodni skupnosti, v tiste vrednote, ki je njihov največji glasnik Sveti Oče Pij XII."

Da je vatičanski radijo ob slovenski pesmi oddajal ta članek o Slovencih in ga še oddaja v drugih jezikih v širni svet, to ja za Slovence doma in v begunstvu ter iznanstvu največjega pomena.

V teku tega tedna je vatičanski radijo oddajal ta članek ter slovenske pesmi najprej v italijanščini, nato v španščini, za tem v poljščini. Zvečer 28. III. pa je angleška oddaja tega radija oddajala pet najlepših pevskih komadov, prva je bila "V Gorenjsko oziram se skalnato stran", ki so izmed vseh dosedanjih oddaj bile tehnično najboljše oddajane. Zraven pa je oddajala postaja krasen članek o Slovencih ter njihovem sedanjem trpljenju. To so gotovo veliki dogodki.

Povod za ta veliki dogodek pa je neposredno dala znamenita slovenska pesem, ki jo je pretekli teden v širni svet iz Rima prepeval servilianski slovenski begunski pevski zbor "Slovenija", in jo je nato vatičanski radijo vzel na trak.

Tega nastopa, sprejema pri Sv. Očetu in takega uspeha doslej še ni bil deležen noben begunski narod v tujem svetu! Bogu hvala!

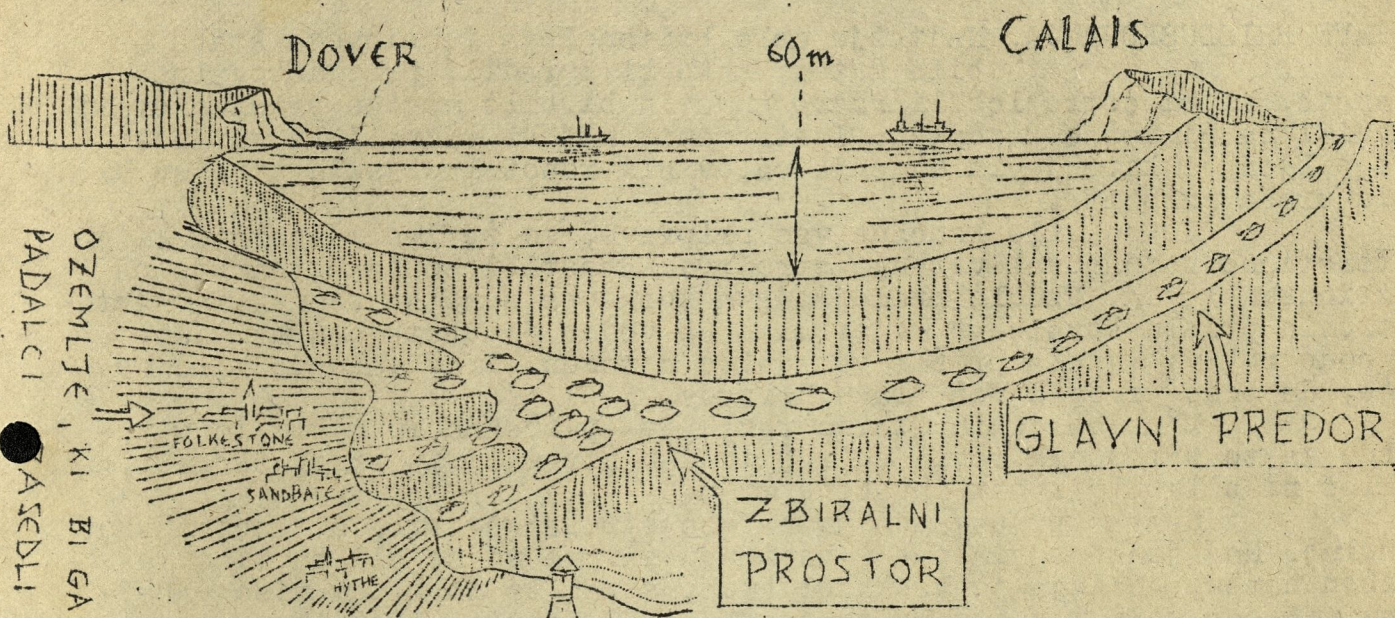
JNVAZIJA SKOZI PREDOR

Ni še takó dolgo, ko so po vsem svetu bruhalí topovi smrt in uničenje; kó so reqljajoče strojnice trumoma kosile ljudi; ko so tuleče sirene gnale preplašeno prebivalstvo pod zemljo, dan za dnevom, in kar je bilo še strašneje, tudi ponoči...

Toda nekoga dne je le prišel doló pričakovani čas, ko so topovi umolknili. In takrat se je smelo govoriti o mnogih vojnih tajnostih. Zvedeli smo o umetnem pristanišču "Mulberry-u", o važnem bencinskem vozu pod Rokavskim prelivom "Plutonu", o "Hili", plavajočem

otoku, o "Zabjih možeh", o mostovih tankih in mnogih drugih stvareh.

NAJCUDOVITEJŠA ZGODBA pa se bere kakor roman Jules Verne-a. Priprave Anglije za obrambo pred invazijo skozi predor pod Rokavskim prelivom!

O tem pripoveduje Vernon Brown, mornariški dopisnik "News Chronicle-a", sledeče zanimive podrobnosti:

"Že nekaj dni vlada vzdolž Kanalove obale ojačeno letalsko delovanje. Nemška invazija je takorekoč pred durmi. Anleži so se le čudili, kako dolgo jo bodo Nemci zavlačevali. Bilo je ob 11 dopoldne, nekoga mrzlega dne v zimi 1941. Letalske sirene v Doveru so pravkar zatulile konec alarma, doli proti Folkestonu pa so bili v teku še hudi napadi. V tem napetem trenutku je prispela v Dover skupina znanstvenikov iz admiralitete v Londonu.

Peljali so se skozi mesto prav do čeri. In s seboj so imeli celo zbirko čudovitih instrumentov: baterije, slušalke, avtomatične fonografe, mikrofone, električne ojačevalce in cel kup kablov in merilnih aparatov. Z vsem tem so izginili v že 13 let nerabljenem železniškem in odtočnem kanalu, ki je potekal nekaj metrov pod čermi.

INVAZIJSKI PREDOR - NI FANTAZIJA. Ko so po nekaj dneh montirali stroje, so učenjaki pritiskali prisluškovalne aparate na kredne stene ter čakali, čakali...

Njihova naloga je bila najčudovitejša v tej vojni: ugotoviti so morali, če Nemci morda ne gradijo tajne rova pod Rokavskim prelivom.

Čeprav se to še tako fantastično sliši, je graditev takega tunela le izvedljiva. Strokovnjaki so obvestili Churchilla in vlado, da je možno izvesti tak načrt z modernimi pripravami v kratkem času. Govorili so o štirih mesecih. Admiraliteta je morala sedaj ugotoviti, če so Nemci tak poizkus podvzeli.

V slučaju, da bi ta načrt postal resnica, so bili mnenja, da bo prišla v poštev verjetno črta med Calais-jem in Doverom. Izračunali so, da bi tak tunel gradili kakih 30 m pod morskim dnom, ker je tam plast krede najpripravnější za vrtenje. Dalje so računali, da bodo Nemci verjetno ustvarili glavni predor do bližine angleške obale, nato bi se razširili v zbiralni prostor in nato napravili nekako "del-

to" tunelov, več rokavov, da bi se čim hitreje prišlo ven. Pričakovali so, da bi se nemški padalci malo prej izkrcali ter skušali zasesti izhodiščno ozemlje in napraviti "mostišče".

TEŽAVE PRISLUŠKOVANJA. Najtežje delo britanskega tehničnega štaba je bilo v tem, kako bi zgradili prisluškovalne aparate, ki bi ostro ločili različne šume in bi bilo mogoče prisluškovati z njimi na čimvečje razdalje. Instrumenti naj bi zaznali le vrтанje ali piljenje; kipenje in šumenje valov ali ropot ladijskih strojev bi bilo treba izločiti.

Ko so bile končane vse priprave, so že imeli aparat, ki je avtomatično zaznamoval vrтанje strojev. Namestili so take aparate na različnih krajih. Vzdlž precejšnjega kosa obale so še več takih "avtomatičnih prisluškovalcev" montirali. Še vedno je obstajala možnost, da bodo rokavi tunela prišli ven daleč narazen. Prav tako je bilo mogoče, da bodo zgradili več slavnih rovov.

V nerabljenih starih rovih, v opuščeni rudnikih in v posebno za to zrajenih rovih so noč in dan stražili in prisluškovali, dokler ni bila nevarnost invazije mimo.

Nemška propaganda je nalašč širila govorice o "invazijskem tunelu". Naj je to spadalo b v poslavje živčne vojne ali pa bilo resničen namen, Anglija je vsekakor budno stražila in o tem niso v Berlinu ničesar vedeli." (Iz Weltpresse" od 30. aprila 1946.)

===:===

"VOLKSZEITUNG" od 6.t.m.piše, da so na seji proračunskega odbora avstrijske vlade zahtevali da vlada zaprosi, da zavezniki čim prej poskrbe, da se tujei v Avstriji zaposlijo pri obnovi ali pa pošljejo v njihovo domovino. Pritoževali so se, da so obroki hrane v taboriščih večji kot za domače prebivalstvo in da so baje dobile preseljene osebe zagotovilo od zaveznikov, da bodo dobili avstrijsko državljanstvo.

PROSVETNO UDEJSTVOVANJE V SERVIGLIANSKEM TABORIŠČU. Iz poročil "Zedinjene Slovenije", ki izhaja v serviglianskem taborišču, posnemamo, da je prosvetno udejstvovanje v tem našem taborišču zelo živahno. Emigrantski slovenski oder, kot se naziva tamošnja iralska skupina, je zelo delavna in je uprizorila že lepo število igr slovenskih in drugih pisateljev. V tej gledališki sezoni so igrali Jalenovi igr "Dom" in "Srenja". Dalje Vomberarjevo "Vodo". Razen tega so z velikim uspehom igrali tudi Goroljevega "Revizorja". "Miklovo Zalo" in Shakespearejevega "Hamleta". Da se ne pozabi slovenska pesen, skrbi emigrantski povski zbor "Slovenija"

pod vodstvom P. Požararja. Zedinjena Slovenija poroča o obširnem koncertu slovenskih pesni, ki so ga priredili dne 8. marca t.l. Svoj literarni večer je priredil znani slovenski pesnik Vinko Žitnik, ki je bral svoja najnovejša dela.

ZA ŠAHOVSKO PRVENSTVO LIENŠKEGA TABORIŠČA so se borili skoraj tri tedne. V petek 6. t.m. je bil turnir zaključen z majhno slavnostjo. G. direktor, major Simonds, je sam izročil šestim zmagovalcem - prvim štirim iz A - skupine in dvema iz B - skupine - lepe in praktične nagrade. Nato je v vzpodbudnem govoru izrazil svoje veselje in zadovoljstvo, da so športniki sploh v našem taborišču tako delavni, šahistom pa želel mnogo uspeha na novem šah - matchu, ki ga bodo igrali s šahisti iz Lienza.

DR.FILIP TERČELJ - MRTEV. Dr.Filip Terčelj, gimnazijski katehet v Ljubljani, je bil v Ljubljani dalje časa zaprt, nato izpuščen. Zaprošil je dovoljenje, da sme v domače kraje na Goriško. Doma so ga km. zhrabno umorili.